

แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้
อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone)*
THE GUIDELINES FOR THE SCHOOL CURRICULUM ADMINISTRATION
OF STAND ALONE SCHOOL

พัชรินทร์ ชันขวา¹, สุนิสา วงศ์อารีย์², ธีระพล เพ็งจันทร์³
Patcharin Kunkwa¹, Sunisa Wongaree², Teerapol Pengchan³
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี^{1,2,3}
Udon Thani Rajabhat University, Thailand.^{1,2,3}
Email : phaflynn08@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) 2) เพื่อประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ มีระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ระยะที่ 1 หาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ระยะที่ 2 ประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูล ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร มีการประชุมวางแผนร่วมกันของบุคลากรกับชุมชน ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน สร้างความรู้ในการจัดทำหลักสูตร 2) ด้านการจัดทำหลักสูตร แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร นำข้อมูลพื้นฐานมาใช้ มีสื่อการเรียนรู้ อาคารสถานที่ที่เหมาะสม และมีปราชญ์ในชุมชนมาให้ความรู้ 3) ด้านการใช้หลักสูตร วางแผนการใช้หลักสูตร ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน มีระบบอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ 4) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดตารางการนิเทศติดตาม ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญสร้างเครื่องมือการประเมินผล เก็บรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ และเผยแพร่ผลการประเมิน 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร มีการสรุปผลการใช้หลักสูตร พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ และ 2. ผลการประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : 1. การบริหารหลักสูตร 2. หลักสูตรสถานศึกษา 3. โรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) find guidelines for the school curriculum administration of stand alone schools, 2) evaluate the guidelines for the school curriculum administration of stand alone schools. The research was divided into 2 phases with integrated research methods. (Mixed Method Research) Phase 1: find guidelines for the school curriculum administration using a semi-structured interview with 9 informants by purposive selection and analyzed the data from semi-structured interviews. Phase 2: evaluate the guidelines for the school curriculum administration by purposive selection. Five experts analyzed the data to find frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research found can be divided into 5 parts : 1. Guidelines for the school curriculum administration of stand alone schools, follows: 1) preparation for curriculum development, including joint planning meeting between personnel and the community, study of background information of the community and creation of knowledge for curriculum development, 2) curriculum development, including establishment of a committee for curriculum development, use of background information of community to develop the curriculum through appropriate learning media, buildings as well as local scholars, 3) application of the curriculum, including planning of curriculum application, employing the community as a learning center, encouraging research in the classroom, and supplying effective internet system, 4) supervision, monitoring and evaluation of the curriculum, including appointment of an operation committee, and development of schedule for supervision, monitoring and evaluation of the curriculum, working with experts in developing instrument for curriculum evaluation, collecting evaluation results for analysis and disseminate evaluation results, and 5) curriculum improvement, including collaboration, conclusion of curriculum application, continuously improvement of the curriculum and creation of a network with other organizations. 2. Evaluation of guidelines in terms of suitability, possibility: Overall, it was at the highest level in every aspect.

Keywords : 1. Curriculum management 2. Educational institution curriculum 3. Schools that can survive with quality

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือแม้กระทั่ง การเกิดโรคอุบัติใหม่นั้น ส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการศึกษาในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่าง ๆ นั้น ทำให้หลายประเทศ รวมถึงประเทศไทยต้องเผชิญกับ

ความท้าทายต่อการเร่งรัดพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางความก้าวหน้าของโลก (วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2558) ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ผลักดันโครงการโรงเรียนคุณภาพ โดยมุ่งหวังให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและปลอดภัย โดยหนึ่งในโครงการนั้น คือ โรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) จำนวน 89 โรงเรียนนั้น คือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร พื้นที่สูง บนเกาะ หรือการคมนาคมไม่สะดวกทำให้นักเรียนไม่สามารถไปเรียนรวมกับโรงเรียนอื่นได้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสการเข้าถึงการศึกษาในสังคมเมืองและชนบท ซึ่งการดำเนินโครงการนี้จะส่งผลให้โรงเรียนหลักมีความพร้อมและเป็นโรงเรียนที่มีปัจจัยพร้อมในทุกด้าน ได้แก่ ครูครบชั้น ครบวิชา มีห้องเรียนคุณภาพที่มีสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ อาคารสถานที่ที่มีมาตรฐานและความปลอดภัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ซึ่งในการบริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษา และเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาในการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา วางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน โดยสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ในการสนับสนุนงานวิชาการไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษา (อติกาญจน์ ศรีสังข์, 2564) โดยให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา และมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ชุมชน เนื่องจากหลักสูตรเป็นเอกสารซึ่งเป็นแผนการหรือโครงการจัดการศึกษาที่ระบุแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์ และเป็นส่วนของการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหา และสนองความต้องการของสังคม ท้องถิ่นและชุมชนมีสภาพที่แตกต่างกัน (ยุทธศักดิ์ ภูผอารักษ์, 2565) หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ ๆ มีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล สร้างความมั่นใจและให้กำลังใจในการเรียนรู้ และเป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีการกำหนดวิสัยทัศน์และแผนพัฒนาคุณภาพเพื่อนำไปสู่การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาให้ มีคุณภาพ หลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องเป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากข้อมูลสารสนเทศด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาและชุมชน สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการระดมทรัพยากรทั้งของสถานศึกษาและชุมชนมาใช้อย่างคุ้มค่า เต็มตามศักยภาพ เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันทั้งในด้านของพื้นที่ บริบท ผู้ปกครอง นักเรียน และสภาพเศรษฐกิจ (กรมวิชาการ, 2544) ดังนั้น การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เป็นเหมือนเครื่องมือในการขับเคลื่อนหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หลักสูตรที่เกิดจากการออกแบบหรือพัฒนามาจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่การบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีการกำกับติดตาม และจัดการการให้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพของแต่ละขั้นตอน (กนกวรรณ ยมจันทร์, 2560) ผู้บริหารจะต้องศึกษาและสร้างความเข้าใจในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำมาสู่หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน มีกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน บริบทชุมชน และกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มิเช่นนั้น การจัดการศึกษาในโรงเรียนก็จะเกิดความล้มเหลวหรือไม่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เป็นปัญหาดังที่ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพปัญหา โดยระบุว่า ผู้บริหาร

โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดทักษะในการบริหารจัดการ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำ ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้มีใช้อย่างจำกัด วิจัย ลาดิ (2564) พบว่ามีโรงเรียนมัธยมขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ที่เข้าข่ายโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand alone schools) ซึ่งอยู่ภายใต้สำนักงานศึกษาธิการภาค 12 ประกอบไปด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด ส่วนมากเป็นโรงเรียนประจำตำบลที่ขาดความพร้อมในด้านงบประมาณสนับสนุน ครู อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต้องมีส่วนรับผิดชอบในผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงกับบริบทพื้นฐานของนักเรียนและชุมชน และการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 15 โรงเรียน ทั้งหมด 10 จังหวัด เป็นโรงเรียนที่มีขนาดกลางจำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 14 โรงเรียน ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาและบริหารจัดการท่ามกลางความขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาในหลายๆ มิติ ที่อาจมีความแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็กในบริบทของภูมิภาคอื่น ๆ (ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2559) และเพื่อแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ลดความไม่เท่าเทียมและโอกาสทางการศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้ และเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone)

2.2 เพื่อประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone)

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) โดยนำแนวทางที่ได้มาใช้ในการแก้ปัญหา หรือส่งเสริม และพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 ได้ทราบถึงผลการประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) โดยใช้ผลการประเมินแนวทางที่ได้ยืนยันความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และใช้ผลการประเมินแนวทางประกอบการเลือกใช้แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินวิจัยเป็น 2 ระยะ และมีรายละเอียดดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) จำนวน 5 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน และข้าราชการครูทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ตามแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร 2) การจัดทำหลักสูตร 3) การใช้หลักสูตร 4) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลหลักสูตร และ 5) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการการสัมภาษณ์ นำไปจำแนกจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามประเด็นและตีความความหมายข้อมูลตามกรอบแนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้อง ขอบเขตการวิจัย วัตถุประสงค์ และข้อค้นพบที่สำคัญเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) และส่งแนวทางที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ กลับคืนให้ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ทั้ง 9 ท่าน เพื่อยืนยันผลของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone)

ระยะที่ 2 การประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และข้าราชการครูหน้าที่หัวหน้าฝ่ายงานบริหารวิชาการ จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลของการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ดังนี้

5.1.1 ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร มีแนวทางดังนี้ 1) สถานศึกษามีการประชุม วางแผนร่วมกันของบุคลากรและชุมชน ผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) สถานศึกษาควรมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในเขตบริการ จุดเด่น เอกลักษณะ บริบท พื้นที่ตั้ง โดยใช้วิธีการประชุมร่วมกันของบุคลากรใน

สถานศึกษา ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการใช้แบบสอบถามไปยังชุมชน ผู้ปกครอง เพื่อขอข้อมูลความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับจุดเด่นของชุมชน 3) สถานศึกษาควรมีข้อมูลการประเมินหลักสูตรย้อนหลัง มีข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนทุกคน ความต้องการในการพัฒนาตนเอง ความสนใจและความถนัด เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 4) สถานศึกษาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และ 5) สถานศึกษาประสานหน่วยงานต้นสังกัดจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และร่วมตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้จัดทำขึ้น

5.1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตร มีแนวทางดังนี้ 1) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกันจากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) สถานศึกษานำข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาและชุมชน ความต้องการของผู้เรียนมาประกอบการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายของสถานศึกษา และองค์ประกอบอื่น ๆ ให้ครบถ้วน 3) สถานศึกษานำข้อมูลพื้นฐานของจุดเด่น เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและชุมชน มาใช้ออกแบบรายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ 4) สถานศึกษาวางแผนการใช้งบประมาณในแต่ละงานหรือโครงการ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการระดมทุน ทรัพยากรจากภายนอก 5) สถานศึกษาควรสำรวจความพร้อมของสื่อการเรียนรู้ อาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 6) สถานศึกษาประสานหน่วยงานต้นสังกัดร่วมเป็นโค้ชในการจัดทำหลักสูตร และมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดทำหลักสูตร และ 7) สถานศึกษาเชิญผู้มีความสามารถในชุมชนเข้ามาเป็นครูสอน หรือปราชญ์ชาวบ้านในการให้ความรู้ในเรื่องของทักษะอาชีพ และเผยแพร่จุดเด่นของชุมชน

5.1.3 ด้านการใช้หลักสูตร มีแนวทางดังนี้ 1) ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรวางแผนการใช้หลักสูตรร่วมกัน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ และกำหนดระยะเวลาการใช้หลักสูตรอย่างชัดเจน 2) สถานศึกษามีการจัดทำตารางนิเทศภายในสถานศึกษา ตลอดจนการใช้หลักสูตร 3) ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ในการสะท้อนผลระหว่างการใช้หลักสูตร 4) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน สร้างห้องเรียนคุณภาพ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและด้านพฤติกรรม และ 5) สถานศึกษาเลือกใช้อาคาร สถานที่ที่เหมาะสมและปลอดภัย สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้และระบบอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ

5.1.4 ด้านนิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร มีแนวทางดังนี้ 1) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตร และประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตร 2) สถานศึกษากำหนดตารางการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ภายในสถานศึกษา และจากภายนอกสถานศึกษา 3) สถานศึกษาร่วมกันสร้างเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยยึดเป้าหมายหลักของหลักสูตรเป็นวัตถุประสงค์ในการประเมิน และได้รับการตรวจสอบเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้ 4) สถานศึกษาดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ชัดเจน และผู้นิเทศ ติดตาม มีความเป็นกัลยาณมิตร 5) สถานศึกษาเก็บรวบรวมผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลทั้งภายในและภายนอก รวมถึงผลการทดสอบระดับชาติเพื่อนำมาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุงของสถานศึกษา และ 6) สถานศึกษาจัดทำเอกสารผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เผยแพร่สู่สาธารณะ สู่ชุมชนผ่านการประชุมและผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย

5.1.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางดังนี้ 1) สถานศึกษาเผยแพร่ผลการประเมินหลักสูตรให้แก่ชุมชน สาธารณชนได้รับทราบ และสถานศึกษาร่วมกับชุมชนประชุมสรุปผลการใช้หลักสูตร ผลการจัดการศึกษา และร่วมวิเคราะห์ถึงจุดเด่นของสถานศึกษา และจุดที่ต้องปรับปรุง 2) สถานศึกษาร่วมกับชุมชน พัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะผู้เรียน มีโครงการที่ส่งเสริมพัฒนาจุดเด่นของสถานศึกษา มีรายวิชาเพิ่มเติมที่พัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียน และร่วมพัฒนาด้านอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน 3) สถานศึกษาร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำ Best Practices ของสถานศึกษา จากงานที่ประสบความสำเร็จ และเผยแพร่ผลงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานต่อไป และ 5) ผู้บริหารส่งเสริมการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา มีผลงานที่ได้รับการยอมรับสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะครูและบุคลากร

5.2 ผลการประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone)

ตารางที่ 1 ผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ ของแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone)

รายการ	ความเหมาะสม		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร	4.56	0.51	มากที่สุด	4.60	0.58	มากที่สุด
2. การจัดทำหลักสูตร	4.54	0.56	มากที่สุด	4.71	0.46	มากที่สุด
3. การใช้หลักสูตร	4.76	0.52	มากที่สุด	4.76	0.44	มากที่สุด
4. การนิเทศ ติดตามและประเมินผลหลักสูตร	4.57	0.57	มากที่สุด	4.93	0.25	มากที่สุด
5. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	4.92	0.31	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด
รวม	4.66	0.52	มากที่สุด	4.78	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร และด้านการจัดทำหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนผลการประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการนิเทศ ติดตามและ

ประเมินผลหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ด้านการใช้ด้านการจัดทำหลักสูตร และด้านเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

6.1 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร คือ สถานศึกษามีการประชุม วางแผนร่วมกันของบุคลากรและชุมชน ผู้ปกครอง โดยสถานศึกษาต้องมีข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในเขตบริการ เอกลักษณะ บริบท พื้นที่ตั้ง ข้อมูลความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งจะใช้วิธีการประชุม การใช้แบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน ประสานหน่วยงานต้นสังกัดจัดอบรมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลธร ดอนแก้ว (2562) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น นักเรียน ชุมชน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรเพื่อลงสู่การจัดการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ด้านการจัดทำหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกัน ผู้บริหารให้ความสำคัญในการวางแผนการใช้งบประมาณในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการระดมทุน ทรัพยากรจากภายนอก ในการจัดทำหลักสูตรจะนำข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาและชุมชน ความต้องการของผู้เรียนมาเป็นหลักในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายของสถานศึกษา และองค์ประกอบอื่น ๆ ให้ครบถ้วน รวมถึงนำข้อมูลมาใช้ออกแบบรายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและทักษะอาชีพ สสำรวจความพร้อมของสื่อการเรียนรู้ อาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ให้มีความปลอดภัยและเพียงพอต่อความต้องการ ผู้บริหารประสานหน่วยงานต้นสังกัดร่วมเป็นโค้ชในการจัดทำหลักสูตรแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน เชิญผู้มีความรู้ ความสามารถในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร รวมถึงเป็นปราชญ์ชาวบ้านในการให้ความรู้ในเรื่องของทักษะอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานพัฒน์ ไกรศร (2564) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลำพูน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ครอบคลุมความต้องการของผู้เรียนในชุมชนและสังคม โดยเฉพาะการให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการจัดการศึกษา ทั้งนี้โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง กำหนดสมรรถนะหลักและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

จัดบุคลากรและจัดอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างเป็นระบบ

6.3 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ด้านการใช้หลักสูตร คือ ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรวางแผนการใช้หลักสูตรร่วมกัน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ กำหนดระยะเวลาการใช้หลักสูตรอย่างชัดเจน มีการจัดทำตารางนิเทศภายในสถานศึกษา ตลอดจนการใช้หลักสูตร ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ในการสะท้อนผลระหว่างการใช้หลักสูตร ส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและด้านพฤติกรรม ใช้อาคาร สถานที่ที่เหมาะสมและปลอดภัย สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และระบบอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปกิตตา ปานเกษม (2565) ทำการศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผล การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ DLTV มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและภายในห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบ กำกับ ดูแล การติดตั้ง อุปกรณ์ให้ได้ตามมาตรฐานเหมาะสมกับห้องเรียนและจำนวนนักเรียน โทรทัศน์มีขนาดเหมาะสมกับ ระดับสายตานักเรียน มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีมาพัฒนางานในการเรียนการสอน

6.4 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร คือ ผู้บริหารจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตร ผู้บริหารมีการกำหนดตารางการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ร่วมกันสร้างเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่หลากหลายและได้รับการตรวจสอบเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้ เก็บรวบรวมผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล รวมถึงผลการทดสอบระดับชาติเพื่อมาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุงของสถานศึกษา และสถานศึกษาควรจัดทำเอกสารผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เผยแพร่สู่สาธารณะ สู่ชุมชนผ่าน การประชุมและผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา วาปีทะ (2563) ทำการศึกษาการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนคาทอลิกสังฆมณฑลอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล จะต้องมีการแต่งตั้งกรรมการในการนิเทศ ติดตามอย่างเป็นระบบ และให้คำปรึกษาโดยมีผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาร่วมด้วย จัดปฏิทินปฏิบัติงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลจัดการเรียนรู้ทุกภาคเรียนอย่างสม่ำเสมอและชัดเจน ถูกต้อง มีการออกแบบบันทึกการนิเทศ สรุปผลการนิเทศ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทุกครั้ง สร้างความเข้าใจและทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

6.5 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร คือ สถานศึกษาเผยแพร่ผลการประเมินหลักสูตรให้แก่ชุมชน สาธารณชนได้รับทราบ และร่วมกับชุมชนประชุมสรุปผลการใช้หลักสูตร ผลการจัดการศึกษา วิเคราะห์ถึงจุดเด่นของสถานศึกษา และจุดที่ต้องปรับปรุง เพื่อพัฒนา

กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะผู้เรียน มีโครงการที่ส่งเสริมพัฒนาจุดเด่นของสถานศึกษา มีรายวิชาเพิ่มเติมที่พัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียน และร่วมพัฒนาด้านอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน อีกทั้งสถานศึกษาร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำแนวทางที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงาน และเผยแพร่ผลงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานต่อไป และผู้บริหารส่งเสริมการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา มีผลงานที่ได้รับการยอมรับ สร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะครูและบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาพร ทิมา (2563) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในยุค 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 กล่าวว่า แนวทางการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษาควรส่งบุคลากรในโรงเรียนไปอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อให้พัฒนาตนเองให้ตรงจุด และพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ พร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอน

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) องค์ความรู้ที่ได้รับ สรุปได้ดังนี้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา นำแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ และส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง และเหมาะสมกับบริบทของชุมชน พื้นที่ และความต้องการของผู้เรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 สถานศึกษาควรมีแนวปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน และปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

8.2.2 แนวทางที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการการศึกษาของโรงเรียนอื่น ๆ ได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาการบริหารงานของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) เป็นกรณีศึกษา เพื่อให้เห็นกระบวนการบริหารงานที่ลงลึก ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติใช้ต่อไป

8.3.2 ควรนำแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ได้จากการวิจัยไปทดลองปฏิบัติจริงในสถานศึกษา และประเมินสภาพจริง เพื่อปรับปรุงแนวทางให้เหมาะสมต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ยมจันทร์. (2560). แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กรมวิชาการ. (2544). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. สืบค้นเมื่อ 7 มีนาคม 2567. จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023/>
- กุลธร ดอนแก้ว. (2562). การบริหารงานวิชาการโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชุตินา วาปีทะ. (2563). การดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนคาทอลิกสังฆมณฑลอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- ฐานพัฒน์ ไกรศร. (2564). **ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2559). **รูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- ปกิตตา ปานเกษม. (2565). **การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ยุทธศักดิ์ ภูผอารักษ์. (2565). **การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เรณู บุญเสรรฐ. (2561). **รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิชัย ลาธิ. (2564). **การพัฒนาารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์**. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(12). 85-100.
- วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2558). **ปัญหาการศึกษาไทย : การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา Thai Educational Problems: An Interview from Educational**. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 15(2). 48-55.
- สถาพร ทิมา. (2563). **การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในยุค 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 29**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **แผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ. 2558-2561**. กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อดิภาณูจน์ ศรีสังข์. (2564). **ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

9. คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิสา วงศ์อารีย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล เพ็ญจันทร์ อาจารย์ ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนข้อคิดที่เป็นประโยชน์ และให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่ตลอดจนสำเร็จเรียบร้อย ขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลโดย วิธีการสัมภาษณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ประเมินแนวทางการวิจัย ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร คณะครู ในโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่าง มีคุณภาพ (Stand Alone) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด 15 โรงเรียน ในการเก็บข้อมูลในการ วิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ มารดา ครอบครัว กัลยาณมิตรทุก ๆ ท่าน ผู้ที่อยู่เบื้องหลัง แห่งความสำเร็จนี้ คอยให้กำลังใจและสนับสนุนเพื่อรอคอยผลสำเร็จของผู้วิจัย ประโยชน์และคุณค่า อันใดที่เกิดจากบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกุศลแห่งความดีแต่พระคุณบิดาและ มารดาผู้ส่งเสริม และสนับสนุน กัลยาณมิตรทุก ๆ ท่านที่คอยให้กำลังใจ ครู อาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนทำให้ ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้